Nr. 24.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w PIĄTEK DNIA 23 MARCA V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Podług gazety, *le Conservateur Impartial*, d. 12 t. m., obchodzono w Petersburgu rocznicę wstąpienia na Tron Nayjaśnieyszego Cesarza Jmci. We wszystkich kościołach odprawiło się uroczyste nabożeństwo i *Te Deum*. Wieczorem miasto było oświecone.

Podług Poczty północney, datowaney z Petersburga d. 14 t. m., Radca Kollegialny, *Taniejew*, mianowany Kamerjunkrem dworu Jego Cesarskiey Mości.

Wice-Gubernator Kazański, radca kolegialny, *Guriew*, na własną prośbę uwolniony od obowiązków: na iego zaś mieysce mianowany radca nadworny *Czernyszew*.

D. 27 lutego. JO. Xiążę Jmć Marszałek Polny, *Barklay de Tolli*, przybył do *Mohilewa*.

Z gazety senackiey, datowaney z Petersburga d. 10 marca.

W Ukazie Jego Cesarskiey Mości pod d. 16 lutego r. t. do Rządzącego Senatu, wyrażono: „Na przełożenie sprawuiącego obowiązki ministra kraiowego oświecenia, uznaliśmy za dobrą, dla Gimnazyum Sanktpetersburskiego nadadź następuiące przywileie: 1.) Iżby uczniowie, którzy ukończyli w tém Gimnazium kurs nauk z odznaczeniem się, podług postępu i sprawowania się, wchodząc do służby przyymowani byli w randze 14 klassy: 2.) Iżby Attestaty po ukończonych kursach wydawane od tego instytutu z podpisem Kuratora, miały rowne znaczenie z attestatami Uniwersytetow, przy podniesieniu na wyższe rangi, zgodnie z Ukazem d. 6. sierpnia 1809 roku. Ale wydany od Gimnazium Attestat, nieinaczey mieć będzie moc takową, tylko, ieżeli w nim będzie zaświadczono: 1. Ze składaiący ten Attestat z odznaczaiącym się postępkiem w naukach i chwalebnem sprawowaniu się, ukończywszy kurs różnych nauk, w Gimnazyum tém dawanych, również z postępkiem wysłuchał i kursu Prawa; 2. że się poświęca służbie kraiowey, i, ieżeli składaiący takowy patent pochodzi ze stanu ulegaiącego podatkom, 3, iż prawnie od tego uwolniony został; a że w Gimnazyum tém kurs Prawa dawany nie był; przeto do siedmiu lat kursu gimnazyalnego, ma bydź przydany ósmy dla samego Prawa. Uczeń, który wyszedł z Gimnazyum rokiem przed ukończeniem takowego kursu, przez rok ieden uważa się za niepełnoletniego, i przed upłynieniem tego roku w służbie nieotrzymuie rangi 14 klassy; uczeń, który wyszedł z Gimnazyum dwóma laty przed ukończeniem kursu, zostaie w niepełnoletności przez dwa lata, i przez cały ten czas niéma prawa bydź posuniony do pomienioney rangi, i tak daley. Tym, którzy nie ukończyli ośmioletniego kursu w Gimnazyum, wydaią się attestaty zwyczayne z podpisem Dyrektora, i niewyraża się, ani to, że ukaziciel poświęca siebie służbie kraiowey, ani to, że porządkiem prawnym uwolniony został ze stanu podlegaiącego podatkom, ieżeli się w nim znaydował. Ostatnie z tych attestaty żadnego nie maią znaczenia w posuwaniu na wyższe rangi, na mocy Ukazu d. 6 sierpnia 1809 roku.„

Wyjątek z Dziennika Komitetu Ministrów, pod d. 20 stycznia 1817 roku, potwierdzonego przez Jego Cesarską Mość.

„Słuchano wniesionego przez Jenerała Artylleryi Hrabiego *Arakczeiewa*, raportu do Naczelnika głównego sztabu Jego Cesarskiey Mości, od dowódzcy oddzielnego korpusu wewnętrzney straży, Jenerała Adjutanta, Hrabiego *Komarowskiego*, względem pozwolenia Adjutantowi iego, Podchorążemu *Łazarewu*, noszenia orderu ś. *Jana Jerozolimskiego*. Adjutant Hrabiego *Komarowskiego*, Podchorąży gwardyi pułku huzarow, otrzymawszy przez pośrednictwo posła, *Duka Serra Capriolli*, patent, mianuiący go kawalerem orderu *ś. Jana Jerozolimskiego*, prosi o wyjednanie dla niego pozwolenia Jego Cesarskiey Mości, na wolność noszenia tego orderu, które nastąpiło iuż i dla dwóch braci iego, którzy zostaią w kollegium spraw zagranicznych i ten order otrzymali. Jenerał Adjutant Hrabia *Komarowski*, przedstawiąc to, do uwagi Naczelnika głównego Sztabu, prosi o wyiednanie dla pomienionego *Łazarewa* pozwolenia Jego Cesarskiey Mości na noszenie pomienionego orderu. Na uczynione sobie zapytanie: za iakie poświęcenie się otrzymał patent na ten order, odpowiedział *Łazarew*: iż order ten otrzymał na mocy dowodow o starożytności szlachectwa familii swoiey i na zasadach Rossyyskiego Przeorstwa. Komitet mniemał: iż, chociaż Podchorąży *Łazarew* tłomaczy się, że pomieniony order otrzymał na zasadach Rossyyskiego Przeorstwa, gdy iednak ono w Rossyi nieznayduie się; przeto równie *Łazarewu*, iako i innym niepozwalać nosić tego orderu, którzy w teraźnieyszym czasie otrzymali. Przy podpisaniu niniejszego protokułu Jenerał Artylleryi Hrabia *Arakczejew* oświadczył, iż Cesarz Jegomość po przeyrzeniu dziennika potwierdził to zdanie Komitetu. Komitet postanowił: przesłać o tém przez wypisy z tego dziennika, do Petersburskiego Woiennego Jenerał Gubernatora dla powszechnego wykonania, a do ministra woyskowego dla uwiadomienia Naczelnika Głównego Sztabu Jego Cesarskiey Mości.„

Bankier *Stefan Liwio*, maiąc sobie dany Dyplomat na szlachectwo od Króla Jmci Bawarskiego, prosił tuteyszego Rządu o policzenie siebie do rzędu rossyyskiey szlachty. Rada Państwa w mniemaniu swoiém wyraziła: iż dostoyność szlachecka w Cesarstwie rossyyskiém otrzymuie się tylko przez zasługi i stopniowe przechodzenie rang przez pewną liczbę lat samego proszącego o szlachectwo, albo iego przodkow; a ztąd mniemano podać do uwagi Jego Cesarkiey Mości, azaliby Nayjaśnieyszy Pan, dla wsparcia tak wysokiey dla poddanych rossyyskich dostoyności, postanowić raczył, iżby odtąd cudzoziemców, którzy zaprzysięgli na podaństwo Rossyi i proszą o przyięcie siebie do liczby Rossyyskiey szlachty, na mocy danych sobie dyplomatow od Monarchow innych kraiow, nieinaczey do tey dostoyności wynoszeni byli, tylko po okazaniu zasług swych dla Rossyyskiego Monarchy i Państwa; zostawuiąc wreście dla nich wolność obierania sobie służby, lub dozwolonego stanu, bez policzenia ich do stanu szlacheckiego. Opinią tę Cesarz Jmć dnia 18 grudnia roku 1816 potwierdził: a Senat przez Ukaz pod d. 1 marca r. t. po całem Państwie obwieścił.

W raporcie do Rządzącego Senatu od Radcy tayneго Senatora *Chitrowa*, pod d. 17 stycznia, r. t., wyrażono: „Komitet ministrow przez dziennik 25 listo-

pada 1816 roku, między innemi postanowił: ustanowić oddzielny Komitet dla roztrząśnienia wielkiey liczby za przeszły czas niedopłat podatkowych we 12stu guberniach, przez nieprzyiaciela zniszczonych, a razem ułożył i prawidła dla przewodnictwa Komitetu. Na tym dzienniku, d. 14 grudnia 1816 roku własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano tak: „Złożyć udzielny Komitet z Senatora Radcy taynego *Chitrowa* i rzeczywistych radcow stanu *Aposzynina* i *Marczenka*.”

Kurs petersburski d. 9 marca t. r.: dukat hol. 10 rubli 75 kop.; Rubel srebrny 3 r. 81 k. Assygnata 100rublowa, srebrem r. 26 kop. 18.

Z Grodna, 8 marca. (*artykuł nadesłany*)

Dnia 12 marca b. roku, iako w dzień wstąpienia na tron szczęśliwie nam panuiącego Monarchy, po skończoném nabożeństwie, Cywilny Grodzieński Gubernator, wezwał do siebie wszystkich Członkow Towarzystwa Bibliynego, wydziału Grodzieńskiego, tutay przytomnych, w celu urzędowego otwarcia Komitetu Bibliynego Grodzieńskiego. Jeszcze w miesiącu listopadzie roku przeszłego Cywilny Grodzieński Gubernator, drukiem ogłosił w dziełku pod tytułem „o *Towarzystwie Bibliyném wiadomość dla Obywateli Gubernii Grodzieńskiey*,” Cel tego Towarzystwa, iego postępy i prawidła w Rossyi przyięte, które Nayjaśnieyszy Pan, gorliwy o dobro ludow, a mianowicie o rozszerzenie Słowa Bożego, naypewnieyszey rękoymi, tak szczęścia szczególnych osób, iako i całych narodow, naymiłościwiey zatwierdzić raczył. Zebrani członkowie, wysłuchawszy prawideł stosownych dla wydziałow Towarzystwa Bibliynego Rossyyskiego, nadesłanych przez JO. Xiążęcia Galicyna, Ministra Obrzędow religiynych, i Prezydenta Towarzystwa Bibliynego Rossyyskiego, przystąpili do wyboru zpomiędzy swego grona i prawnie wybrali następuiące osoby, maiące składać *Kommitet Bibliyny Grodzieński*: *Vice-Prezydenci*: Cywilny Grodzieński Gubernator Stanisław Ursin Niemcewicz, JX. Kanonik i Proboszcz Wołkowyski Tomasz Sturgulewski. *Dyrektorowie*: Marszałek Guberski Kalixt Mierzejewski, Vice-Gubernator Michał Andrzeykowicz, Prezydent 2go Departamentu Franciszek Muczyński, Prezydent Sądow Appellacyynych normalnych Antoni Sylwestrowicz, Koleski Sowietnik i Kawaler Jakub Nieczwłodow, Koleski Sowietnik Bernard Michelson. *Sekretarze*: Kamer-Junkier Ignacy Emannel Lachnicki, Tytularny Sowietnik Michał Witanowski. *Kassier*: Józef Nielubowicz.

Po skończoney Sessyi Gubernator Cywilny Grodzieński, Aktualny Stanu Konsyliarz, Niemcewicz, zaprosił wszystkich przytomnych Członków Towarzystwa Bibliynego na obiad, na którym spełniano zdrowie Nayjaśnieyszego Pana.

Królestwo Polskie

Warszawa, dnia 25 marca.

w Imieniu Nayjaśnieyszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego etc. etc. etc.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw wewnętrznych i Policyi, postanowiliśmy i stanowiemy:

Oddział pierwszy. *O Patentach swobody.*

Art. 1. Na fabryki, rękodzielnie, lub inne pożyteczne zakłady, niezaprowadzone ieszcze w kraiu, albo nie dość upowszechnione, pierwszym, którzy się do ich założenia zgłoszą, wydawane będą *Patenta Swobody*.

Art. 2. Patenta te udzielać ma Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, bądź z własnego osądzenia, bądź na przedstawienie w Woiewództwach właściwey Kommissyi Woiewódzkiey, w *Warszawie* Prezydenta Municypalności i Policyi.

Art. 3. Patenta te służyć tylko będą na mieysce, lub okrąg i przeciąg lat, na iakie w miarę ważności założenia zostaną wydane, a do wyyścia tych lat nikt w tém mieyscu takiegoż zakładu przedsiębrać nie może.

Art. 4. Prócz tego przedsiębiercom podobnym założeń, udzielane bydź mogą swobody przez dozwolenie placow, zabudowań pustych i wszelkich ułatwień mieyscowych.

Art. 5. Patenta te, na lat 3, 6 do 9 naydaley za stosowną przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi oznaczyć, a Nam do potwierdzenia podać się maiącą opłatą, wydawanemi będą.

Oddział drugi. *O listach przyznania.*

Art. 6. *Listy przyznania* (*brevets*) na wynalazki nowe, lub udoskonalenia udzielać będziemy zgłaszaiącym się za przedstawieniem Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Art. 7. Żądaiący takowego listu winien zgłosić, się w Woiewództwach, do właściwey Kommissyi Woiewódzkiey; w stolicy, do Prezydenta miasta, i tamże:

1mo: Oświadczyć do protokułu, czyli przedmiot przez niego podawany iest wynalazkiem, udoskonaleniem, lub tylko wniesieniem zza granicy?

2do. Złożyć zapieczętowany dla Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi opis dokładny zasad, srodkow i postępowań, które składaią wynalazek, lub udoskonalenie, równie iak plany, przecięcia, rysunki i modele do tego należące.

3tio. Oświadczyć, czy chce, azeby wspomniony opis w całości, lub w części był ogłoszony, albo nie? Jeżeli ma bydź ogłoszony, nikt inny tego, co w tym opisie wyszczególnioném zostanie, przez czas listem przyznania objęty, pod żadnym pozorem nie będzie mocen nasladować, ani wykonywać. Jeżeli opis nie ma bydź ogłoszonym, zostanie w zachowaniu Rządowém; lecz w takim razie, wolno będzie komu innemu, któryby na tenże sam, lub podobny wynalazek natrafił, wziąć w każdym czasie od Rządu list przyznania na uskutecznienie tegoż wynalazku.

Art 8. Listy te wydawane będą na proste wniesienie, bez dochodzenia poprzedniczego; ani wartosci przeto, ani pierwszeństwa, ani dobroci wynalazku nie zaręczaią.

Art. 9 Listy wynalazku na lat 5, 10 do 15 naydaley mogą bydź udzielane.

Art. 10. W przypadku artykułem 7mym Nro 3cim objasnionym, nikt inny w przeciągu lat listem wyrażonych, wynalazku rzeczonego nigdzie w Królestwie Polskiem wykonywać nie może, a gdyby kto inny wziął w tymże lat przeciągu list udoskonalenia w iakiey części tegoż wynalazku, takowy tylko do wyrabiania tego w części udoskonalenia prawa nabywa.

Art. 11. Po wyyściu lat oznaczonych w liście, wynalazek stanie się własnością powszechną.

Art. 12. Jeżeli właściciel listu uczyni zlewek prawa swego, w części, lub całkiem, winien będzie wspólnie z Cessyonaryuszem złożyć w Sekretaryacie Kommissyi Woiewódzkiey oświadczenie w tey mierze, wraz z wypisem wierzytelnym aktu zaszłey cessyi.

Art. 13. Właściciel listu, gdyby udoskonalenie iakowe, to iest, nowe środki wykonawcze w wynalazku swoim zaprowadził, mocen będzie w sposob wyżey opisany udać się do władzy właściwey, końcem uzyskania na takowe udoskonalenie nowego oddzielnego listu.

Art. 14. List przyznania upada:

1mo, *W drodze Administracyyney*, za uchwałą Kommissyi Rzadowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

a. Skoro wynalazca nie podał opisu prawdziwego i zupełnego srodkow wykonawczych wynalaz-

ku swoiego, albo ieżeli nowych środkow używaiąc, takowych opisu nie przydał.

b. Gdyby w przeciągu miesięcy sześciu od otrzymania listu nie uskuteczniał wynalazku swoiego i nie usprawiedliwił się z przyczyny opóźnienia.

2do. *W drodze sądowey*, gdyby własność wynalazku sądownie zaprzeczoną i zaprzeczenie udowodnionem zostało, bądź dawnieyszém używaniem, bądź złożeniem opisow wcześnieyszych drukowanych i ogłoszonych.

Art. 15. Każdy list wynalazku, lub udoskonalenia przez nas wydany, obwieszczony i w Dzienniku Praw umieszczony będzie.

Uskutecznienie postanowienia tego Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, polecamy.

Działo się w *Warszawie* na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 11 miesiąca marca 1817 roku.

(podpisano) *Zayączek.*

W Zastęp. Minist Spraw Wewn. i Policyi Radca Sekr Stanu Jenerał Brygady.

(podpisano) *Kosecki.*

(podpisano) *Staszic.*

Zgodno z oryginałem: Radzca Sekretarz Stanu Jenerał Brygady. (podpisano) *Kosecki.*

Miasto wolne Kraków.

Z Krakowa d. 14 marca. Na sessyjach Ciała naszego prawodawczego w dniach 7, 8 i 9 czyniono rozmaite wnioski, a z tych nayważnieyszy, tyczący się zniesienia konsumpcyi co do opłat od artykułów pierwszey potrzeby, po żywych sporach przyjęty został na sessyi dnia 10, która była ostatnią, i na którey uchwalono jeszcze *Adres podziękowania* do Wysokiey Kommissyi organizacyyney, trzech NN. Sprzymierzonych Dworów, zawierający: aby raczyła wesprzeć przychylném zdaniem niektóre prośby, podane przez Zgromadzenie Reprezentantów do NN. Twórców swobód *Krakowa* — tudzież *Adres podziękowania* Senatowi Rządzącemu, za przyłożenie się do prac prawodawczych.

Po obraniu deputacyi do oddania wspomnionych adressów, JW. Marszałek zakończył Seym temi słowy:

„*Prześwietne Zgromadzenie Reprezentantów! Skutkiem łaskawego zaufania i obywatelskiey przychylności, wezwany do przewodniczenia obradom Seymowym, gdy w dniu dzisieyszym tak znakomite i poważne kończę urzędowanie, niech mi się godzi zdać krótką sprawę z czasu użytego w teraźnieyszych obradach na dobro współziomków, ile okoliczności dozwoliły. — W wymiarze błogosławieństw sprawiedliwa Opatrzność, zleje nieochybnie obfite łask swoich dary na chęci wasze JWW. Reprezentanci, do dobra ogółu zmierzające, iż wciągu posiedzeń waszych, jednomyślnie przyjęliście ustawy, wsparcie cierpiącey ludzkości na celu maj ce; mówię tu o uchwale daru 6000 zł. pol. na zakład Towarzystwa Dobroczynności, i o drugiey, przez którą fundusze szpitalne w jeden połączone zostały; ta to ustawa, jakkolwiek na rzut oka nieznakomity zasiłek z siebie okazująca, przynosi nie małe ubogim korzyści, zważając, iż oprócz zmnieyszenia potrzeby kilku pojedynczych funduszów Administratorów, dochody z naymu lub sprzedaży gmachów szpitalnych, fundusz tenże znacznie powiększyć będą mogły.*

„*Przez zaopatrzenie aczkolwiek szczupłego urzędu Woytów, zapobiegliście JWW. Reprezentanci nie małym wydatkom, ktore kiedyś ciężarem Skarbu publicznego stać się miały. — Urząd ten Konstytucyyny, nie tylko wykonywa rozkazy Rządu, lecz także zastępuje mieysce władzy polityczno-sądowey. Szczupłe to podwyższenie płacy na koszta ichże Kancellaryi, zaradzi nieodzownym przypadkom. Inne uchwały zapadły na Seymie, w miarę czasu, stosunków i sposobności.*

„*Przez uchylenie podatku konsumpcyynego, stało się zadosyć głosom i życzeniom ludu. Z upadkiem tego poboru, znika powód utyskiwań, a wznosi się nadzieja, iż klassie uboższych niemała ztąd wyniknie ulga, gdy rzeczy do pierwszey potrzeby życia należące, odtąd opłacie niepodległe, przez słusznie spodziewane znaczne zmnieyszenie ich ceny, łatwieyszemi do nabycia zostaną. Rząd swojem postępowaniem udowodnia ciągle, iż zamiary jego zawsze zgodne są z gorliwemi usiłowaniami waszemi, JWW. Reprezentanci, i że widoki jego nigdy nie były odłączonemi od chęci waszych, gdzi kolwiek szczęśliwość obywatelska i mieszkańców kraju naszego, i niezawodność opatrzenia skarbu, celem ich była. Chlubną jest gorliwość wasza, JWW. Reprezentanci, oparta na liberalności, którą nas przez ustawę Konstytucyyną NN. Monarchowie Protektorowie nasi obdarzyli. Z jednomyślności waszey niemała na krainę naszę spływa chwała, iż z powodu nieobjętego jeszcze w rozwinięciu Konstytucyi artykułu jey 13go, wymagającego zgodności siedmiu osmych części Reprezentantów w postanowieniu prawa nie dopuściliście smutnego w skutkach swych liberum veto: a ztąd położyliście tamę wstrzymywania naylepszych uchwał narodu.*

„*Wysoka Kommissyja organizacyyna, troskliwa o dobro ludu tey krainy, jak szczęścia naszego i pokoleń naszych z oczu niespuszcza, tak ufać należy, iż na przyszłość odpowiadającem potrzebie artykułu tego i innych rozwinięciem, niezachwianey pomyślności ziemi naszey położyć raczy zasady.*

„*Porozumienie się Reprezentacyi Narodowey z Rządem przez Kommissyje, zmnieyszyło i ułatwiło trudności, nieodstępne od obrad Seymowych; skutek okazał, ile takowe porozumiewanie się nieodzownie jest potrzebném, a nadewszystko tam, gdzie szczęście współziomków, od wspólnego zniesienia się zawisło. Mężowie, świetne Kommissyje i Deputacye składający, którzy przez gorliwość poruczone im dzieło z należytą pilnością i zdatnością wykonali, okazali narodowi, iż przez podwojone prace spóźnieniu, a tém samém bezskuteczności niedali mieysca. Tobie zaś, JW. Reprezentancie Sekretarzu Seymowy, szczególnieysza należy wdzięczność narodu, iż w obradach jego znakomite podeymując prace, gorliwości obywatelskiey niezatarte dałeś dowody. Potrzebną jest rzeczą, aby głosowanie sekretne statutem organicznym na zawsze postanowione było; każdy bowiem z głosujących, nie ulegając żadnemu wpływowi, wolen od narażenia się, ma przez takowe głosowanie zostawioną dowolność, postąpienia sobie tak, jak mu sumnienie wskazuje. Deliberacyja nad projektami i wnioskami, że jest konieczną, nikt zapewne nie zaprzeczy: a użyteczność jey, nie w jednym już okazała się względzie.*

„*Wolny od zbytecznego osobie rozumienia, wyznać powinienem, iż tam, gdzie ani w Konstytucyi, ani w niektórych tylko artykułów jey rozwinięciu, ani nakoniec w ustawie porządkowey od Rządzącego Senatu, nie znalazły się dostateczne wskazówki postępowania, mogłem zbłądzić; lecz błędy te, raczey nieudolności mojey, niż sercu raczcie przypisać. Kończąc, proszę was JWW. Reprezentanci, abyście przyjąć raczyli oświadczenie: iż wdzięczność moja, za ufność we mnie położoną, nigdy dla was w sercu mojém nie wygaśnie. Ogłaszam Seym za ukończony.*"

RAPPORT.

Delegacyi od Zgromadzenia Reprezentantów do Wysokiey Kommissyi trzech NN. Sprzymierzonych Dworów, i do Senatu Rządzącego wyznaczoney, w Sekretaryacie Seymu złożony.

Delegacyja od Zgromadzenia Reprezentantów wyznaczona, celem złożenia adressu podziękowania Wysokiey Kommissyi Pełnomocney i organizacyyney, do złożenia próśb do tychże NN. Protektorów, i adressu podziękowania Senatowi Rządzącemu, dopełniła swojego przeznaczenia. Dnia 12 b. m. Wysoka Kommissyja przyjęła Delegacyą w sposobie odpowiadającym godności Reprezentacyi kraju, na zaszczyt wolnego, niepodległego i ściśle neutralnego przez Nayjaśnieysze trzy Mocarstwa podniesionego, a po odczytanym przez JW. natenczas Prezydującego Kommissarza N. Cesarza Wszech Rossyy i Króla Polskiego, *Miączyńskiego*, adressu i po krótkiém naradzeniu się z WW. Współkommissarzami, przez usta tegoż odebrała Delegacyja w przychylnych wyrazach oświadczenie ukontentowania Wysokiey Kommissyi, z ukończonych chwalebnie prac

Seymu tegorocznego, jako też miłego przyjęcia adressu i uczuciów w nim przez Zgromadzenie Reprezentantów wyrażonych, tak dla NN. trzech Protegujących Dworów, jak i dla nieyże samey.

Co do prośb, o których przy końcu adressu wzmianka położona była, oświadczył JW. Prezydujący Kommissarz, iż o tych Wysoka Kommissyja nic powiedzieć nie może, dopóki jey od Senatu przesłane nie zostaną.

Dnia 14 udała się Delegacyja do Senatu, w dawnym domu Kommissyja zwanym na ten dzień zgromadzonego, gdzie po krótkiey przemowie jednego z Delegowanych JW. X. *Dubieckiego*, Kanclerza Katedralnego Krakowskiego i Delegowanego od Kapituły Reprezentanta, oddawszy prośby do Monarchów, i adress podziękowania, a odpowiedzi JW. Prezesa, oświadczywszy, iż nic więcey do Kommitetów swoich, w zleceniu nie miała, oddaliła się z Izby, kończąc na tém włożone przez Reprezentacyą krajową na siebie obowiązki.

X. *Dubiecki*, Del. od Reprezentantów Seymu.
Za zgodność: *Ostaszewski*, Sekretarz Seymu.

Do JW. Józefa Sołtykowicza, *Reprezentanta Gminy V. Krakowskiey.*

Gmina piąta Krakowska, szczęśliwa w wyborze JW. WPana za tłumacza swoich życzeń w Seymie wolnego miasta, i wdzięczna jego obywatelskiey pracy, niesie hołd uszanowania jego wysokim talentom, jego dobroczynney zasłudze. Nie jest możnością naszą uwielbiać ustawodawcze światła, błogosławioną wymowę, i zobowiązującą wszystkie klassy Publiczności gorliwość, jakie JW. Panie! na poparcie przywilejów ludu w charakterze Reprezentanta rozwinąłeś. Dzieje nauk dawno cię światu ogłosiły jako Nauczyciela Filozofa, dzieje ludów podadzą cię potomności, jako ustawodawcę Filantropa, nasze serca zaś w szczerey chęci wyznania, ile nas zaszczyciłeś i pocieszyłeś, jednostaynie zgodne, skłoniły nas do ofiarowania ci na pamiątkę, ile cię kochamy i poważamy, tego z swojey wartości, drobnego lecz ze swego znaczenia nieposledniego upominku, który gdy raczysz łaskawie przyjąć, wszystkim Gminom Rzeczypospolitey naszey przypominać będzie, żeś ludowi w ulżeniu mu ciężarów naygorliwiey służył, a nam chwałę z naszego wyboru i zaufania, do dzieci naszych przesłać się miianą, nayrzeczywiściey zatwierdziłeś.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

F r a n c y a

Paryż dnia 10 marca. Urząd wielkiego marszałkowstwa dworu królewskiego przypomina, że jest obyczajem, tyle razy i tak długo oddalać się ode dworu, ile się w familii jakiey znayduję chorujące osoby, na odrę, szkarlatynę i zaraźliwe choroby. Król sam, wyrażono w tém ostrzeżeniu, chociaż już odbył odrę, wstrzymuje się dla tey przyczyny od odwiedzania Xiężney *Berry*, a Xiążę *Berry* dla teyże przyczyny, nie przyymuje żadnych wizyt.

Xiężna *Berry* powraca do zupełnego zdrowia. 11ty i ostatni biuletyn donosi, że choroba zbliża się do swego końca i że żadnego nie uczyniła szkodliwego wpływu na brzemienność Xiężny.

Dnia 8 deputacya Izby deputowanych złożyła Królowi nowoprzyjęty plan skarbu. Tegoż dnia podany został w Izbie Parów nowy budżet, i wyznaczono na ten koniec wydział z 7 członków.

Monitor zawiera nowe prawo względem pism peryodycznych, podług którego żadna odtąd gazeta albo inne pismo peryodyczne nie może wychodzić bez wyraznego zezwolenia Królewskiego. Jednakże moc tego prawa ma trwać tylko do 1 stycznia 1818 roku.

Podług wyroku Królewskiego, z d. 7 t. m., miasto *Vesoul*, w departamencie *górney Saonny*, wyniesione zostało na stopień dobrych miast Państwa Francuzkiego, za to, że mieszkańcy tego miasta w miesiącu lutym roku 1814, podczas przyymowania Hrabiego *Artezyi* tak dobre i tak godne uwielbienia uczucia okazali.

Xiążę *Orleans* odwiedził starego nauczyciela swego *Peyre*, autora kilku komedyy, który mając kilka tysięcy franków rocznego dochodu, spokoynie w domu jednym na piątém piętrze żyje, żadnego urzędu nie przyymuje, nikomu nie podchlebia, i niczego nie pragnie, tylko spokoyności na swojém poddaszu.

Dotąd jeszcze mówią o odmianach, mających nastąpić w ministeryum, a szczególniey w ministeryum woyny, do którego nie marszałka *Gouvion St. Cyr*, ale PP. *Dessolles* i *Suchet* wymieniają.

Infant hiszpański, Don *Francisco di Paula*, Brat Królewski, przybędzie tu temi dniami, i zabawi niejaki czas *in cognito*, pod imieniem Hrabiego *de Maratella*.

W *Havre*, d. 26 lutego, maytki różnych cudzoziemskich okrętów podnieśli bunt przeciw swym naczelnikom. Jeden północno-amerykański kapitan prawie na śmierć zbity został. Tymczasem policya przywróciła spokoyność, a hersztów pod sąd oddano.

Przygotowania do podróży, w celu nowych odkryć na morzu południowém, pod dowództwem *Freysineta*, czynią się w *Tulonie* z wielkim pośpiechem. Z równymże pośpiechem postępuje wynoszenie się z kraju do *zielonego* przylądka.

Przed 8 miesięcami kapitan *Oliva* ze 30 innymi osobami, uwięziony został w cytadeli w *Pampelunie*. W lutym przeprowadzono go do więzienia stanu, i przez trzy dni, codzień, na tortury był brany. Niczego jednak wymódz z niego nie można było, prócz oświadczenia tak swojey, jako i osób razem z nim uwięzionych niewinności.

N i d e r l a n d y.

(*z gaz. berl.*) Biskup gandawski, Xiążę *Broglio*, uczynił d. 2 t. m. oświadczenie przeciw powołaniu osoby iego do Sądu, przez radcę sądowego *van Beelen w Bruxelli*. To iego oświadczenie wielkie sprawiło wrażenie. Wyraził w niém, że jako *Biskup Katolicki* nie może się nigdy poddać sądowi świeckiemu. Również nie może uznawać przyzwoitości sądu nadwornego, ani ulegać postanowieniom Izby oskarżenia. Że z równą powagą, iak i zaufaniem, N. Monarsze powołującemu go do sądu, toż samo powie, co nauczyciel kościoła *Ambroży* do Cesarza *Walentyniana*, który mu sędziów wskazywał, powiedział: „Nayłaskawszy Cesarzu, słyszałeś kiedy, ażeby świeccy sądzić mieli *Biskupi*, w rzeczach, które do nauki kościelney należą? możemyż bydź kiedykolwiek tak słabymi, ażebyśmy zapomnieli o prawach episkopatu? Żywot nawet *Ambrożego* nie iest dość ważny, iżby godność, którą on sprawuie, do tego stopnia poniżoną bydź miała. „

Korrespondent hamburski donosi z *Bruxelli* pod 10 marca: „Podług listów prywatnych z *Paryża*, mówiono tam o prawie amnestyi, przez które, wszyscy *Francuzi*, którzy się do obcych krajów wynieśli, z małym bardzo wyiątkiem, wolność powracania do oyczyzny otrzymać maią. „

W y s p y J o ń s k i e.

Naczelny Kommissarz Króla Jegomości Angielskiego, Lord *Thomas Maitland*, przez odezwę dnia 23 stycznia w Korfu wydaną, mianował Kommissyą, złożoną z Prezydenta i czterech assesorów, która obowiązaną była, ściśle wyśledzić doniesienia o utworzonym spisku. Doniesienia te okazały się fałszywémi.

Dozwala się drukować Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO Ner 24

WILNO DNIA 23 MARCA 1817 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— *Wilno.* —

W gazecie naszey w Nr. 19, już umieszczony był Naywyższy Jego Imperatorskiey Mości Ukaz, o nowém rozporządzeniu wydawania paszportów, dla życzących wyjeżdżać za granicę w różne części Europy, które, że dla łatwieyszego uzyskania takowych, nie już z S. Petersburga, lecz od Naczelnika Guberniy, jak tutay od JW. Wojennego Gubernatora, mają bydź wydawane; teraz zaś podajemy do powszechney wiadomości, że przed wydaniem wspomnionych paszportow, o każdym wyjeżdżającym za granicę, będzie zawiadamiać się przez Gazetę, raz poraz, trzykrotnie — A to w zamiarze, jeżeliby kto miał do wyjeżdżającego pretensyą lub interes, aby był o tém wiadomym.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

ANGLIA

Londyn d. 11 marca. Wielki Xiążę Jmć *Mikołay* w następującym tygodniu ma nas opuścić. Xiążę *Devonshire* będzie mu towarzyszył w podróży do *Berlina* i *Petersburga.*

Następującego czwartku odprawi się zgromadzenie gminné w *Westminsterze* dla naradzenia się nad poselstwem do Regenta o złożenie teraźnieyszych Ministrów.— Jeden ze spafieldskich przywódzców 2go grudnia maytek *Cashmore* na śmierć skazany został. — Dnia 18 czerwca w rocznicę zwycięztwa pod *Waterloo*, otworzony zostanie most tego imienia. Xiążę *Wellington* na tę uroczystość do *Londynu* ma przybydź. On i Xiążę Rejent pierwsi przez ten most konno przejeżdżać będą.

Ambasador Baron *Fagel*, który ostatniego poniedziałku uroczyście doniósł o narodzeniu się syna Para dziedzicznego Xiążęcia, imieniem Króla Niderlandów i NN. Rodziców nowonarodzonego Xiążęcia zaprosił Regenta, aby chciał bydź obecnym aktowi chrzestnemu. Xiąże Regent zaproszenie to z ukontentowaniem przyjął.

Xiążę Regent z wielką łaskawością przyjął poselstwo powinszowania od wielkiey loży angielskiey Wolnych Mularzy, które złożył Xiążę *Atholt.*

Temi dniami uwięziony tu został niejaki *Butt*, za paszkwil na rogach ulicy poprzybijany przeciw Lordowi *Ellenborough* i Lordowi *Castlereagh* — Proces uwięzionych w *Tower* przywódzców dopiero się w maju ma rozpocząć.

Lord *Strafford*, który dawniey familiją portugalską z *Lizbony* do *Rio-Janeiro* przeprowadzał, jest teraz mianowany Posłem naszym przy dworze Sztokolskim, a teraźnieyszy nasz poseł przy tymże dwo ze P. *Thornton* na poselstwo do *Brazylii* wyjedzie. Do przybycia Lorda *Stranford* interessa nasze w *Sztokolmie* sprawować będzie P. *Warell.*

Podług ostatnich wiadomości, z Wyspy ś. *Heleny* otrzymanych, Gubernator po odkryciu usiłowania, czynionego przez wywiezionego teraz dawnieyszego radcę stanu *Lascazes*, przesłania listu (z rzeczy swey nieszkodliwego) do *Francyi*, wydał rozkaz, iżby każdy, ktoby się ośmielił od *Bonapartego*, albo od kogokolwiek z jego orszaku, przyjąć jakiekolwiek polecenia i natychmiast Gubernatorowi o tém niedoniósł, przestępstwo takowe śmiercią ma bydź karane. *Bonaparte* jest teraz daleko niespokoynieyszy, aniżeli był kiedykolwiek, i z domu swojego za prog niewychodzi.

Na wyspie *Amboinie* w kwietniu roku przeszłego straszliwa panowała burza i okropne zniszczenie zrządziła. Więcey tysiąca drzew muszkatowych i więcey dwódziestu tysięcy drzewek goździkowych z korzenia wyrwała, wszystkie zaś okręty w porcie zerwała z kotwicy. Okropne też burza i u nas często panowała. Ostatniego poniedziałku w *Arundel Castle* wywróciła dąb, który za panowania Henryka VIII był sadzony i przez trzy wieki walczył ze szturmami powietrza. *W. Aysborne* młyn wietrzny na drugi rozrzucony został. — Z Holandyi trzech a z Gotenburga pięciu poczt niemamy.

Parlament dnia 7go marca. Izba Wyższa. Przeszedł Bil przeciwko uwodzeniu żołnierzy i maytków, i pobudzaniu ich do buntu, i w prawo zamieniony został. Kara śmierci postanowiona na zwodzicieli tego rodzaju. — *Dnia 10 marca. Izba Wyższa.* Lord Holand uwiadomił, iż następującego poniedziałku wnosić będzie o udzielenie wszystkich Instrukcyy, które Gubernatorowi wyspy s. *Heleny*, względem postępowania z *Bonapartém*, są dane; a to, żeby podać Ministrom okoliczność zbijania różnych pogłosek. — *Izba Niższa.* Lord *Palmerston* (Sekretarz Woyny) podał Izbie Projekt etatu woyskowego na rok teraźnieyszy, ale razem uczynił uwagę, iż jedno jeszcze zmnieyszenie w woysku nastąpi. Zupełny etat woyskowy, obeymując razem i woyska we Francyi będące, wynosi 120,000 ludzi. Kanclerz Skarbu wniósł, iż 25 milionów franków, czyli dotychczasowa kontrybucya francuzka woysku Lorda *Wellingtona* wypłacana bydź powinna. Zgodzono się. Na zapytanie: czy woyska Angielskie we Francyi zupełnie przez Francyą opłacane i utrzymywane bydź mają? Lord Kanclerz odpowiedział, że woyska Angielskie zarówno z żołnierżami i innych Mocarstw, opłacają się i odbierają żywność; te zaś 25 milionów są dopełnieniem niedostatku. Przystąpiono do bilu względem zgromadzeń buntowniczych. Po rozprawach względem warunku przez który karze śmierci podlegają ci, którzyby dłużey, jak jedną godzinę, po oświadczeniu przez urząd, iż to zgromadzenie jest prawu przeciwne nie rozeszli się, większością 70 przeciw 26 przyjęty został.

NIEMCY

Według doniesień pism publicznych podpisano w *Monachium* d. 1. Lutego *Konkordat* między Stolicą Apostolską a N. *Królem Bawarskim.* Mówią, że całe *Królestwo Bawarskie* będzie miało czterech Biskupów w *Wirchurgu*, *Ratysbonie*, *Auspurgu i Spirze*, a jednego Arcybiskupa, który albo w *Freysingen*, lub też w *Monachium* przesiadywać będzie. W *Bembergu* więc i w *Aichsztadzie* nie będzie żadney biskupiey stolicy. Na ten raz prezentuje *Król* Biskupow, a Papież ich potwierdza. Potém będą mieć i kapituły udział w wyborze Biskupow i proponować trzech kandydatów, z których *Król* jednego wybierze i Papieżowi na Biskupa proponować będzie.

Emigracya z okolic *Renu* i *Menu* do *Stanow Zjednoczonych Ameryki północney*, zaczyna się znowu. Niemcy osiadli w *Pensylwanii* czynią tym ce-

lem wielkie obietnice przyrzekaiąc emigrantom znakomite korzyści. Z *Szwaycaryi* wynosi się także wiele ludzi z żonami i dziećmi, częścią do *Ameryki*, częścią do *Rossyi*.

CHINY.

(*z gaz. Korr. hamb.*) Piszą z Londynu pod 11 marca: „Otrzymaliśmy prywatną wiadomość pod 17 listopada z *Kantonu* w Chinach. Lord *Amherst* powraca do *Kantonu*, bez osiągnienia celu swoiego poselstwa. Bawiąc w Pekinie przez dni czternaście, starał się wszelkiemi sposobami, aby mógł mieć rozmowę z Cesarzem, ale bez zachowania obrzędu upadania na twarz, który przepisany iest w obrzędach dworu chińskiego, dla każdego osobiście zbliżaiącego się do Cesarza. Na zaniechanie tey ceremonii niechciał zgodzić się Cesarz, podobno za staraniem Mandarynow. Zatem Lord *Amherst* wyiechał dnia 7 września z Pekinu i około końca listopada w Kantonie iest oczekiwany. Podarki swe złożył Cesarzowi i wzaiemnie od Cesarza otrzymał. Wiezie on także z sobą list Cesarza Chińskiego do Xiążęcia Regentą: Listu iednak Rejenta do Cesarza Chińskiego oddać nie mógł.

Czytamy w gazecie wiedeńskiey (*Oester. Beob.*) Przez okręt z Kantonu do Marsylii przybyły interessuiące odebrano wiadomości o stanie Chińskiego Państwa. Za rzetelność iednakże ich niezaręczamy. Podług różnych listow, sekty religiyne ciągle tam zakłócaią spokoyność w prowincyach i pobudzaią do buntu pospólstwo w stolicy. Prześladowanie chrześcian nie tylko się niezmnieyszyło, ale się nanowo z większą rozpoczęło zawziętością. Jest podobieństwo, że sekta *Czerwonych Fakirow* wszystkie te robi zamieszania. Wpływ iey iest bardzo mocny. Dnia 3 października (podobno w 1815) przyszedł do Kantonu wielki Kolload, gdzie z mocy Cesarskiego rozkazu na różne okręty cudzoziemskie embargo włożono. Rozbiegła się pogłoska, że na tych okrętach znaydowali się stronnicy reformacyi religiyney. Rzeczą iest pewną, że zaszło znieważenie bostw w wielkiey pagodzie góry pekińskiey. Młodzi Chińczycy, którzy w niewoli woienney (?) we Francyi byli, otrzymali rozkaz natychmiast stolicę opuścić i wynieść się do *Kantonu*, Pięciu z nich siadło na okręt Angielski, do Rossyi płynąć maiąc. Missyonarze chrześciańscy poskromili szerzenie się epidemii ospy, z którey wiele dzieci umarło. Dokazali zaś tego przez szczepienie ospy krowiey. Dwoie dzieci Cesarskich za ich staraniem w życiu zostało. Trybunał historyczny zapisał to cudowne uleczenie. Missyonarzami wezwanymi na pałac Cesarski byli: *Andrzey Mellini*, włoch, i *Jakub Loccard*, Francuz, pochodzący z familii irlandzkiey. Odtąd szczepienie ospy uznano za nowe dobrodzieystwo nieba. Wydany w tey mierze edykt Cesarski podpisany iest czerwonym pędzlem, co znaczy, że iest prawem stanu.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

Korrespondent Homburski w dalszym ciągu żartobliwego swojego doniesienia, o środkach przedsięwziętych w *Algierze* na schwytanie *Ducha Czasu* wyraża, iż tenże zwąchawszy wydane przeciwko niemu listy gończe, uciekł do Niemiec. Ucieczkę zaś jego ułatwiła pomyłka policyi Algierskiey, która niejakiego *Signore Mistico* Włocha, uwięzić kazała, w mniemaniu, iż on jest szukaną osobą, ile że był bardzo do niey podobnym. Na badaniu atoli okazał się wielkim nieprzyjacielem *Ducha Czasu*, a lekarze poznali, że szczególnie tylko cierpi zawrót umysłu, który dla nieco ciemnych z natury ludzi, albo kobiet, chcących odzyskać powaby młodości, zaraźliwym bydź może. Dey Algierski dał mu kilka kies, i wraz z niejakim *Signore Magnetiso*, ziomkiem jego, wysłał go do Niemiec, na ściganie zbiegłego *Ducha Czasu*, w nadziei, iż rąk ich nieuydzie, zwłaszcza, iż *Signore Magnetiso* posiada cudowną sztukę, że bez dotykania się, samemi tylko na powietrzu robionemi okręgami i troykątami, wprawia naysilnieyszych ludzi w zupełną odrętwiałość. Rozkazano mu więc, ażeby naypierwey sztukę swoję pokazał na zbiegu, a potém, aby *Signore Mistico* pomadą swoją, która naybystrzeyszy wzrok zupełnie przytępia, dokończył zaczętego dzieła. Zalecił im Dey zachowywac ściśle *incognito*; dla tego też wstępują szczególnie do zapadłych zamków i kaplic. Łatwo jednak poznać *Signore Mistico*: ma bowiem przy sobie wielkiego brytana.

Niejaki *Stirnhauser*, mechanik niemiecki w *Piccadilly*, zrobił dla Króla Saskiego doskonały wzór dylizansów angielskich; chce bowiem wspomniony Monarcha wprowadzić takie dylizanse do kraju swojego.

W *Berlinie* pieką codzień 20,000 funtow chleba dla ubogich, którzy go taniey kupują.

Dnia 7 marca umarł w *Królewcu* Jenerał Major Pruski *Karol Zielinski*.

Niejaki *Bellinge* robi we Francyi osobliwsze parasole. Znayduje się w nich, kałamarz, pióra, papier, miara półłokciowa, scyzoryk, nóż, cyrkiel, nozyczki, lorynetka, źwierciadło i szczotka.

Aktor Angielski *Samuel Foote*, który bardzo nierządne życie prowadził, zaprosił dawnieyszego swojego nauczyciela na obiad. Gość wychwalał piękny jego serwis srebrny, i spytał się, wiele kosztuje? — *Nie mogę tego powiedzieć*, rzekł *Foote*, *lecz wkrótce zapewne będę wiedział, za wiele go przedam*.

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIA

1. Zastępca jeneralnego Prokuratora Massy po zmarłym JO. Xięciu Dominiku Radziwile pozostałey, znaydując w Organizacyi naywyżey konfirmowaney dnia 6 Augusta 1816 roku, jako w prawie wyraźném Nayjaśnieyszego Monarchy na interessa Radziwiłłowskie ogłoszoném, obowiązki Prokuratora Massy, szczególnie w Artykule 64, 66, 69 i 70 w tém literalném znaczeniu, aby Prokurator zatrudnił się sposobami powiększenia wszystkich źródeł i przychodów z dóbr Massy; aby wszelkie intraty, pobierane w miarę ich wpływenia, wnosił do kassy na ręce jeneralnego Kassyera; że Prokurator z urzędu jest obrońcą wszelkich praw i interessów Massy, i że użyć obowiązany całey swojey troskliwości na korzyść, całość, i pomnożenie oney — Znayduje obok tego nie uchronność powinność ogłosić, co następuje: że wszyscy dóbr Massy possessorowie zastawni biorąc na dobra Massy prawa zastawne, nie mnieyszy a pewny od swoich kapitałów przyjęli z dóbr procent, jak po 7 od sta, że taki procent dotąd pobierają, kiedy skutkiem zaś wielu Ustaw, a szczególnie Naywyższego Jego Imperatorskiey Mości Ukazu 1800 roku Marca 19 Ukaz Rządzącego Senat

tu Powszechuego Zebrania 1815 9bra 15 nie większy kredytorom dozwala procent, jak tylko szósty, a exekucyą tego między Obywatelami tak daleco rozciąga, aby pobierający wyżey nad dozwolony 6ty procent był karany utratą całości kapitału; przeto, aby pobieranie siedmiu procentow przez possessorów zastawnych nie znagliło Prokuratora Massy, ściśle wykonywającego swoje obowiązki, dopominać się skutków Ustawy, śpieszy Zastępca jeneralnego Prokuratora uwiadomić wszystkich bez wyłączenia possessorów zastawnych, aby każdy do dnia 23 Apryla roku teraźnieyszego 1817 jeden procent jako przewyższający szósty Ustawami dozwolony wnieść raczyli do kass gruntowych, lub prosto za pośrednictwem Prokuratora do jeneralnego Kassyera w mieście Wilnie — Ku czemu od tegoż Zastępcy Prokuratora wydane zostało jeneralnemu Kommissarzowi poruczenie — Zastępca Prokuratora pochlebia, że JWW. i WW. Possessorowie zastawni, dowodząc uległości Monarszym Ustawom, uwolnią Prokuratora Massy od przykrey następności dowodzenia utrat kapitałów, czego w razie odmówienia zwrótu przewyższającego procentu dopominać się jako Obrońca, z urzędu wszelkich praw Massy byłby zmuszonym — Roku 1817 Mca Marca 12 dnia. —

Izydor Salmonowicz Zastępujący Jeneralnego Massy Prokuratora.

---

3. *Niżey podpisany już to dla skarbowych już to dla własnych Interessow mając potrzebę wydalenia się za granicę powodem zostawienia Kamienicy Dziedziczney w miescie Wilnie na Rudnickiey ulicy pod Nrem 286, położoney, i tey od napastnych onerow uwolnienia w roku 1813, wywołując wszelkiego rodzaju Pretensorow do osoby, lub majątku mogących mieć pretensyą w dodatkach Kuryera Littgo za Numerami 18, 19. i 20. wyszłego iżby w Ratuszu miasta Wilna dla odebrania satysfakcyi jawili się zaawizował; kiedy za nic okazaniem się żadnego Pretensora po terminie wyjechawszy za granicę ułatwieniem Interessow dotąd zaymował się zkąd to jest z Państwa Pruskiego wyjeżdzając na powrut do miastw Wilna sprawiedliwym Pretensorom swoim, jeśli jacy bydź mogą, by uczynił satysfakcyą frymarczym i napastnym pretensyom by polożył tamę przez Gazetę Niemiecką dnia 18 Jannar. idącego 1817 roku za Nm 8. Opublikowane trzykrotnie wyzywal zkąd to jest z Państwa Pruskiego przybywszy do miasta Wilna, gdy znayduję w dodatkach Kuryera Littgo za Numerami 9, 10, i 11 idącego roku w Imieniu niżey podpisanego opublikowanym, że jacyś Pretensorowie mianowicie z Białegostoku na tysiąc kilkaset talarow, z miastă Grodna na czerwonych złłch 200, i dalsi starozakonni mają wexle inskrypcye pod niebytność niżey podpisanego i ze już nie żyje niżey popisany ogłaszali, lecz tych na doproszenia się pełnomocnego Plenipotenta nie okazywali ani w sądzie Magistratu w terminie miesięcznym nie jawili, takiemi postępkami fałszywych Pretensorow (gdy niżey podpisany jest należycie przekonanym, że oprócz wymienionych w roku idącym w awizacyi uczynioney Kredytorom żadnemu niezawinia) zmuszonym jeszcze poraz ostatni upraszać wszystkich osob ktokolwiek mieć może pretensyą do niżey podpisanego, iżby naydaley wprzeciągu dwuch misięcy pod utratą pretensyi tém porządkiem prawami przepisanym jawili — Aże prócz namienionych Kredytorow mających należności aktami upewnionych więcey nikomu szeląga nie jest winien.*

Aron Cwiling.

---

1. Za Remissę Sądu Głłgo 2go Departamentu gubernii Litewsko-Grodzieńskiey. Sąd Ziemski Pttu Grodzieńskiego w porządku Akcessoryynego przechodu sprawy, pomiędzy JO. Xiążętami Franciszką z Grafow Butlerowe matką, oraz Michałem Mikołajem i Franciszkiem synami Radziwiłami, a rożnemi Kredytorami, Pretensorami i Debitorami JOXcia Karola Radziwiły Chorążego wóysk Rossyyskich w tym Sądzie agitujący się, na wniesione od stron stawających żądanie, w celu uprzątnienia trudności i przeszkod, jakieby z odległego mieszkania różnych osob do takowey sprawy połączonych, w przysięganiu przed Sądem ninieysaym wierności decydowaney Komportacyi zachodzić mogły, przez Wyrok swóy akcesoryyny dnia 7mego teraźnieyszego mca i roku zaszły, użyczając Remissy przed naybliższe od mieysca tychże stron mieszkania Urzędy, przepisał do spełnienia roty Juramentowe, wedle których Urzędowemi Excerptami z Akt Sądu ninieyszego wyjąc się powinnych, iżby wszyscy Kredytorowie, Pretensorowie i Debitorowie do takowey rozprawy połączeni, przed naybliższym mieysca swojego mieszkania publicznym Sądowym Urzędem, osoby zaś Izraelskiego wyznania udając się również do naybliższego Sądowego Publicznego Urzędu za rozolucyą onego przy widzu Sądowym i wobecności przysięgłego Szkolnika obrządkiem Izraelskim w szkole żydowskiey poszczegulnie każden przysięgi na wierności komportacyi, ile bydź może nayrychley, wykonali, i o spełnieniu onych Urzędowe świadectwa zwyszczegulnieniem wyrazow roty Juramentowey przed złożeniem się oczywistey w tém Sądzie rozprawy do Kancellaryi Sądu ninieyszego przez oddanie takowych świadectw ad acta złożyli, Kredytorom i Pretensorom sub amissione, a Debitorom pod wskazem prawnym zalecił — Nietamując jednak wolności stronom przed Sądem niższym oprzysięgania komportacyi — O jakowey swojey decyzyi trzykrotnym w Gazetach Warszawskich i Kuryera Littgo ogłoszeniem wszystkie interessowane strony z wiadamiając, do jednoczasowey onych w tym Sądzie na przyszłą kadencyą od dnia pierwszego Junii idącego roku poczynać się mającą rozprawy, wzywa i powołuje. Datt roku 1817 mca marca 7 d. w protokule podpisano.

Józef Wolmer Prezydent Ziemski Pttu Grodzień.
Antoni Mazewski Sędzia Ziemski Pttu Grodzień.
Julian Hlasko Sędzia Ziemski Pttu Grodzień.
Franciszek Klimowicz Sędzia Ziemski Pttu Grodzień.
Zgodno z Protokułem świadczę.
Waleryan Kudorowski R. Z. P. Gr.

---

1. Majątek Użagość zwany parafiją własną maiący Pcie Trockim od Wilna o mil 9 położony, aktorstwa niezaprzeczonego, przez dziedzicow onego naznacza się do sprzedenia. Obszerność Ziemi niezakwestyonowaney dochodzi sta włok. Chat gospodarskich zdolnych do zarobienia ziemi 24 z dobrym uprzężem — Gatunek ziemi urodzayney — Lasy obszerne dębowe, w znaczney części towarne, Jezior dwa dużych i rybnych. — Łąk na wozow 600, a dowyrobienia na kilka tysięcy wozow — Ktoby sopie życzył nabydź ten majątek, udać się raczy do W. Adama Zaleskiego w Wilnie w domu Prałata Kruszewskiego mieszkającego, ten da dostateczną informacyą i do ukończenia zbliży.

---

1. Roku 1817 Marca 22 dnia. W Kościele Katedralnym podczas Nabożeństwa zginęły przez ścisk ludzi skiszeni wysunęły się niżey podpisanemu Papierow pak duży w ważnych interessach, ktoby więc znalazł one, upraszа się naypokorniey o oddanie do Kancellaryi Ziem. Wileń., a odbierze przyzwoitą nagrodę. Józef Prokopowicz.

1. W Ogrodzie W. Strumiły za Rudnicką bramą, znaydują się do przedaaia różne rośliny Treybhauzowe, Oranżeryowe i Ogrodowe — W wazonach kwitnące Róże, Lewkonie pełne w różnych kolorach, Fiałki, Rezety, Hortensye, etc. etc. Kwiaty Cebulkowe, jako to: Hyacynthy, Narcyzy, Tulipany pełne, i nasiona różnych Kwiatow letnich i długo trwałych — Szczepy drzew owocowych, jakoto: Jabłoni, Gruszek, Trześni, Wiszni, Sliwek, Brzoskwini i Moreli — Parzeczki i Agrest — Maliny w sześciu gatunkach, między któremi czerwone wielkie Amerykkańskie, i żółte wielkie Maltańskie — Truskawki w pięciu gatunkach, Holenderskie, Wirgińskie, Rzymskie ananasowe, miesięczne białe i czerwone — Gozdziki Holenderskie pełne w trzydziestu odmianach i kolorach — w tymże ogrodzie przyymują się chłopcy do nauki ogrodniotwa.

---

3. Kamienice w mieście Wilnie na ulicy Sawicz, jedna pod Nrem 53, druga pod Nrem 57, położone, z wygodnemi Dziedzińcami, Stayniami i Wozowniami, są do sprzedania za pomierną cenę. Ktoby sobie życzył one nabydź, zechce zgłosić się do niżey podpisanego, mieszkaiącego w domu W. Andrzeiewskiego blisko Weterynaryi sytuowanym, Datt roku 1817 mca Marca 13go dnia.

Dominik Szklennik Adw.

---

1 W Xięgarni XX Pijarów na ulicy Dominikańskiey u Alexandra Zołkowskiego jest do sprzedania. Oratorinm Siedmiu Słów ostatnich Chrystusa na Krzyżu, z Muzyką Józefa Haydna. Dane w wielki Piątek 1817 roku w Kościele Archiprezbiteryalnym Akademickim St. Jana w Wilnie, oraz krótka wiadomość o Oratoryach przez F. G. kop. 10.

---

1. Na mocy postanowienia Namiestnika Królewkiego pod d. 17 Xbra b. R. termin ciągnienia loteryi na dobra Tyszowce do dnia 30 Kwietnia ostatecznie naznaczony. Kto kupuje 3. bilety dostaje 4ty bezpłatny. Lubo kto m 1. lub więcey, a życzy sobie do nich po dwa dobierać, dostanie także czwarty bezpłatny Z tym warunkiem, ażeby losy posiadane w oryginale okazał. Które razem z nabytemi od Kollektora zwrócone będą Dodawanie losow bezpłatnych, skoro liczba dopełni się przeznaczona, ustanie. Zatem kto nie korzystając z czasu niepośpieszy zostać uczestnikiem takowey korzyści, niema prawa nadal uskarżania się na to. Powtarza się pokrótce, iż majętność Tyszowce składają; miasteczko Tyszowce, przedmieście Zamtynie i Dembina, wsie Mikulin, Klątwa, Przewale i Podpor. Urzędowie otaxowano: 63833 duk oprócz tey majętności, wygrywają jeszcze pieniędzmi 1,0001 losow. W ogule 10,000 duk. biletow do ostatniego terminu każdego czasu można dostać na ulicy Sto Michalskiey pod Nrem 122 u Jakuba Lichtenszteyna, który za wydane bilety prosto od siebie, odpowiada. Cena na mieyscu w Wilnie złł. 22, a dla chcących otrzymać przez pocztę, z przydaniem porto,

---

Wiadomość o cenie produktów na rynkach wileńskich. — Niepołożone liczby znaczą, że tych produktow nie przedawano.		Dni Targowe miesiąca marca 11.		13.		16.	
		Cena na assygnaty					
		kop.	Rub.	kop.	Rub.	kop.	Rub.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Żyta suchego	54	—	54	—	54	—
	— surowego	50	—	50	—	50	—
	Pszenicy ozimey . . .	88	—	88	—	88	—
	— — jaréy	54	—	54	—	54	—
	Jęczmienia	30	—	30	—	30	—
	Owsa	16	—	16	—	16	—
	Gryki	20	—	20	—	20	—
	Grochu	30	—	30	—	30	—
	Krup jęczmiennych . . .	61	20	61	20	61	20
	— owsianych	77	86	77	86	77	86
	— gryczanych . . .	69	12	69	12	69	12
Pud rossyyski.	Łoju surowego	12	—	12	—	12	—
	— topionego	18	—	18	—	18	—
	Miodu z woskiem . . .	24	—	24	—	24	—
	Wosku	48	—	48	—	48	—
	Świec woskowych białych	100	—	100	—	100	—
	— — — żółtych	80	—	80	—	80	—
	— łojowych przywoźn.	20	—	20	—	20	—
	— — — tu robion.	18	—	18	—	18	—
	Siana muroźnego . . .	—	70	—	70	—	70
	Faska masła 6 garcowa .	18	—	18	—	18	—
	Piwa krajow. beczka 40 garco.	13	80	13	80	13	80
	— dubeltowego . . .	24	60	24	60	24	60
od 18 do 25 marca.	Chleba razowego . funt 1		—	—	—	—	$7\frac{1}{2}$
	— średniego . . —		—	—	—	—	$10\frac{1}{2}$
	— pytlowego przedn. —	—	—	—	—	—	20
	Mięsa funt 1	—	—	—	—	—	18
	Wódki garniec 1. . . .	—	—	—	—	2	88
Od 17 mar do nastę pnej poczty	Rubel srebrny	—	—	—	—	3	$89\frac{1}{2}$
	Dukat hollend.	—	—	—	—	11	15
	Imperyał	—	—	—	—	38	50

DRUGI